

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : วรรณกรรมคำสัตย์สาบานในกฎหมายตราสามดวง
ชื่อผู้วิจัย : อาทิตย์ ศรีจันทร์
ปีที่ทำการวิจัย : 2555

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวรรณกรรมคำสัตย์สาบานที่ปรากฏในเอกสารกฎหมายตราสามดวง มีทั้งหมด 3 เรื่อง ได้แก่ พระไอยการลักษณะพยาน โองการดำน้ำ และโองการลุยเพลิง เนื้อหาแบ่งออกเป็น 6 บทว่าด้วยความสำคัญของปัญหา การตรวจเอกสาร โครงสร้างและความเชื่อในกฎหมายตราสามดวง รูปแบบและเนื้อหาของวรรณกรรมคำสัตย์สาบานทั้ง 3 เรื่อง คุณค่าของวรรณกรรมคำสัตย์สาบานในกฎหมายตราสามดวง บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า การกระทำสัตย์สาบานเป็นกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมั่นแก่มนุษย์ ในกิจกรรมดังกล่าวมีตัวบทเป็นสื่อกลางเรียกว่าวรรณกรรมคำสัตย์สาบาน ซึ่งรวบรวมองค์ประกอบต่างๆ ของการกระทำสัตย์สาบานไว้ทั้งหมด ได้แก่ ภาษาที่ใช้ คู่กรณี องค์พยาน เจื่อนไข และลำดับการประกอบพิธี วรรณกรรมคำสัตย์สาบานปรากฏในกฎหมายตราสามดวง ซึ่งอยู่ในตัวบทพระไอยการ 2 บทคือ พระไอยการลักษณะพยานและพระไอยการลักษณะพิสูจน์ดำน้ำลุยเพลิง โครงสร้างหลักของวรรณกรรมคำสัตย์สาบาน ในกฎหมายตราสามดวง ประกอบด้วย การเชิญ พยาน การสาปแช่ง และการให้พร รูปแบบการประพันธ์ที่ใช้แต่งวรรณกรรมคำสัตย์สาบานที่ศึกษาทั้ง 3 เรื่องมี 2 ประเภท ดังนี้ โองการดำน้ำและโองการลุยเพลิงเป็นกาพย์ ส่วนพระไอยการลักษณะพยาน เป็นร้อยแก้ว ฉันทลักษณ์และภาษามีลักษณะพิเศษ มีการเลือกสรรคำและโวหารเพื่อทำให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์อันเป็นหัวใจสำคัญของการประกอบพิธี วรรณกรรมคำสัตย์สาบาน ในกฎหมายตราสามดวง มีความสัมพันธ์กับสังคมสะท้อนให้เห็นแนวคิดของคนไทยเรื่องศาสนา เรื่ององค์พยาน เรื่องการลงโทษและให้พร อีกทั้งยังเป็นบันทึกสังคม กระบวนการยุติธรรม วัฒนธรรมทางภาษา และความเชื่อที่หลากหลายในสังคมไทย วรรณกรรมคำสัตย์สาบานในกฎหมายตราสามดวงมีอิทธิพลต่อกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันอีกด้วย